SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.9.2023

Druk nr 3570
Warszawa, 31 lipca 2023 r.

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjęte przez Senat na 65. posiedzeniu w dniu 28 lipca 2023 r. uchwały:

- w sprawie ustawy o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw,
- w sprawie ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej,
- w sprawie ustawy o rewitalizacji rzeki Odry,
- **w sprawie ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw**,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw,

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej,
- w sprawie ustawy o inwestycjach w zakresie budowy strzelnic realizowanych przez uczelnie,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Z poważaniem

(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 28 lipca 2023 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2023 r. ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw, odrzuca tę ustawę.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U Z A S A D N I E N I E

Na posiedzeniu w dniu 28 lipca 2023 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw i zdecydował o jej odrzuceniu.

Podstawową z okoliczności towarzyszących uchwaleniu ustawy, nieakceptowanych przez Senat, jest przebieg konsultacji publicznych. Ustawa w zakresie dodawanego działu Va ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ooś), z uwagi na wprowadzenie tych uregulowań do projektu na końcowym etapie rządowej procedury legislacyjnej, nie była przedmiotem konsultacji publicznych.

Senat zauważa, że poddanie projektu ustawy konsultacjom publicznym jest niezbędnym elementem procesu prawotwórczego w demokratycznym państwie prawnym. Konsultacje publiczne stanowią wymagany element procedury prawodawczej, którego przeprowadzenia wymagają zarówno przepisy Regulaminu pracy Rady Ministrów, jak i Regulaminu Sejmu. W przekonaniu Senatu prawidłowy przebieg konsultacji, uwzględniający słuszne postulaty obywateli, sprawia, że procesowi tworzenia prawa nie można postawić zarzutu, iż prowadzony jest w oderwaniu od głosu adresatów tworzonego prawa, a przez to kłoci się z ideą społeczeństwa obywatelskiego, współodpowiedzialnego za państwo. Wprawdzie obowiązek szeroko rozumianych konsultacji nie wynika *expressis verbis* z Konstytucji, niemniej przyjmuje się, że konsultacje i opiniowanie stanowią część procesu prawotwórczego. Przeprowadzenie konsultacji i opiniowania obejmuje bowiem nie tylko obowiązek zapewnienia przez organ prawotwórczy informacji o projekcie ustawy, ale także „dyskusję" o merytorycznej treści tego projektu, możliwość prezentowania różnych stanowisk, próbę ich ujednolicania, swego rodzaju „negocjacje" z współuczestnikiem procesu prawodawczego, a wszystko to w celu podjęcia optymalnej decyzji prawotwórczej.

Trybunał Konstytucyjny niejednokrotnie podkreślał, że prawodawca jest obowiązany do zachowania trybu uchwalania ustaw określonego w przepisach prawa (w Konstytucji, ustawach i regulaminach). Zakres kontroli Trybunału Konstytucyjnego w stosunku do ustaw rozciąga się nie tylko na badanie zgodności przepisów ustawy z Konstytucją, lecz także na kwestię dochowania trybu ich uchwalania.

Należy zauważyć, iż w takcie prac w Sejmie oraz podczas senackiego postępowania legislacyjnego swoje uwagi i stanowiska do ustawy zgłosiło ponad 100 organizacji społecznych i ekologicznych. W praktycznie wszystkich stanowiskach krytycznie oceniono w szczególności uregulowania zawarte w przywołanym powyżej dziale Va ooś. Negatywne uwagi do proponowanych w dziale Va ooś przepisów wyrazili także wszyscy zabierający głos przedstawiciele strony społecznej, obecni na posiedzeniu senackiej Komisji Nadzwyczajnej do Spraw Klimatu w trakcie rozpatrywania ustawy w dniu 27 lipca br.

Dokonując generalnej oceny przedmiotowej ustawy, Senat zgodził się ze stanowiskiem, że pogłębia ona rozszczelnienie systemu dotyczącego oddziaływania na środowisko w aspekcie społecznym – dotyczącym opinii ludzi, w aspekcie ekonomicznym i ekologicznym. W trakcie dyskusji podkreślano, że „[k]ażdy powinien mieć prawo zabrać głos, wypowiedzieć swoje stanowisko", w sytuacji gdy inwestycja, w tym strategiczna, realizowana jest w jego otoczeniu. Wątpliwości budziły również kryteria zaliczania inwestycji w poczet inwestycji strategicznych przewidzianych w ooś. W konkluzji wystąpień w debacie senackiej podkreślono, że „w Polsce da się wydawać decyzje środowiskowe w konsultacji, w porozumieniu z Polakami, (...) da się wydawać decyzje w interesie środowiska naturalnego i ekologii, (...) da się to robić w taki sposób, żeby było taniej dla wszystkich", bez konieczności wprowadzania do porządku prawnego specjalnych, uproszczonych przepisów dotyczących realizacji inwestycji strategicznych (w myśl których wskazane inwestycje nie będą poddawane ocenie oddziaływania na środowisko, o której mowa w dziale V ooś, ani nie będą przedmiotem udziału społeczeństwa, o którym mowa w dziale III ooś).

W odniesieniu do uregulowań przedmiotowej nowelizacji, w zakresie działu Va, podnoszone były także wątpliwości co do wypełniana przez projektowane przepisy wymagań ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy siedliskowej. Wyjaśnienia przedstawicieli strony rządowej w przedmiotowej kwestii nie przekonały w pełni senatorów, co wybrzmiało w debacie senackiej.

W ocenie Senatu nieprzeprowadzenie konsultacji publicznych uniemożliwiło wypracowanie takich rozwiązań, które mogłyby być uznane za prawidłowe z merytorycznego punktu widzenia oraz zaakceptowane przez obywateli.